

DE TRIBUNE

Redactieadres:

D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:

J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

- VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. -

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal
tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Geen Politiek maar Vrijzinnigheid. — De Arbeidslast. — Slechte Sociaal-demokraten. III. — Kosteloos Onderwijs. — Brieven uit België: Het heeft gespannen. — Uit het Buitenland: Frankrijk; Duitschland. — Uit de Vakbeweging: Vakvereniging en Werkeloosheid-verzekering. — Aan Partijgenoot H. W. J. S. — Van de Afdelingen. — Advertentiën.

Geen Politiek, maar Vrijzinnigheid!

Toen de S. D. A. P.'sche dominee Bakker en het Liberale Unielid De Kanter in de vergadering van den Protestantenvond voorstelden, sympathie te betuigen met het Adres van Rouwbeklag, dat de S. D. A. P. zendt aan de nabestaanden van Francesco Ferrer, en van hooggeleerd protestantsche zijde geprotesteerd werd tegen het brengen van politiek in deze vergaderingen, werd er geïnterrumpeerd: Niet de politiek, maar de vrijzinnigheid!

Inderdaad, zoo is het. Niet de politiek, althans niet de proletarische, maar ondanks allen schijn van het tegendeel, wordt de vrijzinnigheid, het antiklerikale revisionisme door de S. D. A. P. gediend bij hare Ferrer-demonstratie, onze Ferrer-zaak, gelijk Van der Goes ze in *Het Weekblad* betitelt. En dit op verschillende wijzen.

Toen Troelstra zijn voorstel in de Kamer toelichte, zeide hij: gezocht te hebben naar een vorm, die aan de Kamer de gelegenheid geeft, zich op de meest sobere wijze te vereenigen met een protest tegen de daad der Spaansche machthebbers. In overeenstemming met die „meest sobere vorm van protest“ heeft Troelstra, om het in de taal van Van der Goes uit te drukken: »uitsluitend die zijde in het licht gesteld, welke de burgerlijke democratie en het burgerlijke vrijdenkerschap kon aantrekken« (zie *Weekblad* van 29 October). Uitsluitend!

Is dit evenwel de taak van een vertegenwoordiger der arbeiders-klasse in het Parlement? Neen. Hij moet allereerst de proletarische democratie en het proletarische denken, hij moet het proletariaat aantrekken. Bij elke zaak, dus ook bij de Ferrer-kwestie. Wij noemen dat: hij moet propaganda maken voor de Sociaal-democratie.

Van der Goes, hoe scherp hij ook anders kan zijn, — „van de burgerlijke democratie kan men nooit min genoeg denken“, zegt hij zèer scherp; men moet er ook naar handelen, zouden wij willen zeggen. — Van der Goes, denkt er niet aan de Kamerfractie der S. D. A. P. een verwijt te maken. Hij is lid van de partij der „vrije meenings-uiting“, en moet dus in het orgaan daartoe, *Het Weekblad*, zijn meening... laten raden! Maar in het belang van een onomwonden klasse-politiek maken wij die Kamerfractie daarvan wèl een verwijt, verwijt dat alleen nagelaten kan worden door wie de S. D. A. P. reeds als een volslagen burgerlijke partij beschouwt. Dan wordt het haar taak uitsluitend liberale democraten, de vrijzinnigheid dus aan te trekken.

Sociaaldemocratisch is de S. D. A. P. in de Kamer wegens de „vorm“, wil zeggen wegens „het opportunisme“ in haar protest niet kunnen wezen. Vraag: heeft zij door het verlaten van de principiële propaganda, door het zich onthouden van elke poging zelfs tot aantrekking van het proletariaat, soms een ander resultaat, een ander succes behaald of verwacht? Een noemenswaarde, vrijzinnige minderheid bijv. voorhaar voorstel?

In de „klare“ taal, die *Het Weekblad* zoo vaak eigen is, wordt hierop geantwoord door Van der Goes: Zij heeft het zelfs „niet kunnen verwachten“. „Tr. en zijn medeleden hebben blijkbaar bedoeld deze eenstemmige weigering uit te lokken. Misschien hadden zij, behalve den eenen liberaal, nog een paar vrijzinnigen op het oog gehad.“ Rara, wat is dat? „Een eenstemmige weigering bedoeld“ en toch „nog een paar vrijzinnigen op het oog!“

Wat drommel, voelde Van der Goes zich vrij in zijn meeningsuiting, hij zou in ronde woorden gezegd hebben, zòd dat de arbeiders het begrepen, en herhaling zouden trachten te voorkomen: De Kamerfractie had met haar meest sobere vorm van protest de vrijzinnigen op het oog, die zij ook in haar toelichting probeerde aan te trekken, en zij heeft desondanks een eenstemmige weigering geogst.

Het opportunisme, het verhullen der klasse-tegenstellingen, op zichzelf reeds verkeerd, omdat het het belangrijkste, de propaganda voor het socialisme onder de arbeiders nalaat, is nogmaals verkeerd, omdat het meest niet eens bereikt, wat het beoogt: het winnen der burgerlijke democratie voor zijn voorstellen. Met het aantrekken der arbeidersklasse, met de verheldering hunner gedachten, met het vormen van hun socialistische macht, dwingt men het leger der burgerlijken meer dan met tegemoetkoming.

Aldus geslagen in de Kamer wilde het als immer dubbelzinnige revisionisme toch zijn triumpfen vieren. Fluks werpt zich de Kamerfractie als van ouds als diktator op van de Partij, wier dienaar zij moest wezen. De hoofdstad had reeds zijn S. D. A. P.'sche Ferrer-demonstratie gehad met Mr. Mendels als spreker. Met een schop aan dezen als aan een dooden hond, dikteert de Kamerfractie, en nà haar, haar getrouwe dienaar het P. B. der S. D. A. P., aan het Federatie-Bestuur de Ferrer-betooging in Amsterdam nog eens dunnetjes over te doen, of eigenlijk het ter meerdere eere van deze fractie nog eens dik op te leggen.

Dit moge dezen of genen onbelangrijk schijnen. Het is voor de S. D. A. P. even teekenend als haar optreden in de Kamer zelve. Want tevens, en hier kwam het voor de Kamerfractie natuurlijk op aan, bood de Concertgebouw-vergadering in Amsterdam de gelegenheid de tot dusver, hoe zwak en verdeeld en ongeregeld ook, in elk geval proletarische betoogingen in een anti-klerikale demonstratie om te zetten. Wie de vertooring in het Concertgebouw, vooral ook het slotstuk, de buitelingen van den heer Duys, mede heeft aanschouwd, die kent de bedoeling van de gansche vertooring: Niet in de eerste plaats een protest van het Hollandsche proletariaat tegen het geweld de Spaansche arbeidersklasse in zijn opstand aangedaan, geweld waaraan ook Ferrer ten offer viel, — maar opnieuw een poging tot aantrekking van de burgerlijk democratische kiezers, van de vrijzinnigheid in den strijd tegen het klerikalisme.

Kiezers! Want de arbeiders der groote industrieën, metaalbewerking, scheepsbouw enz., der verkeersbedrijven, bootwerkers etc. of der bouwvakken waren hier, zoo min trouwens als bij de vrijen, aanwezig.

Aantrekking van de vrijzinnigheid in den strijd tegen het klerikalisme! Men wilde zich méér vrijzinnig toonen dan de liberale partijen zelve, en zoo de kiezers naar zich toe halen. En dit door verscheiden parademiddelen.

Ten eerste stelde Troelstra zich wederom op het hooge standpunt van den brochurehandelaar Meijer en den jonker Lohman in zake de moraal. Troelstra, de strijder voor het proletariaat, stelde zijn gehoor binnen en buiten het gebouw gerust: „Er bestaat geen moraal boven de klassen! Wat de menschen ook verdeelt, er zijn grenzen aan den onderlingen strijd!“ Grenzen natuurlijk voor het S. D. A. P.'sche proletariaat. De liberalen kunnen dus gerust zijn. Maar de bourgeoisie kent die grenzen niet. Want de vergadering heette juist belegd, om tegen de daad en den wil van onbegrensd geweld bij de bourgeoisie te protesteeren. *De daad* bij de Spaansche klerikalen en liberalen, zie het optreden van den liberalen Ministerpresident Moret, voor wie er reeds geen Ferrer-zaak meer bestaat. *De wil* bij de Hollandsche dito's, getuige het „vrijzinnig“ optreden van den heer Borgesius in de „Volksvertegenwoordiging“ bij het behandelen dezer zaak.

Maar ten andere, was het adres zelve in vrijzinnige, anti-klerikale zin gehouden. Het heet daarin o. a., dat het nòg Nederlands trots is de toevlucht te zijn voor hen die verdrukt en vervolgd worden om des gewetens wille. Een zin, die men in het eerste het beste „Vaderlandsche“ geschiedenisboekje terug zal vinden. Maar die voor de arbeidersklasse toch volstrekt onwaar is. Getuige de Hoogerhuis-zaak, en hoe Troelstra voor zijn vrijuit-spreken de gevangenis in moest. Getuige 1903, en de dwangwetten, en hoe Van der Goes voor zijn vrijuit-spreken de gevangenis in moest. Getuige Gulden, die om het vrijuit-schrijven van zijn bestaan werd beroofd. Getuige elke fabriek en werkplaats, waar het proletariaat vrijdenken, ja, maar niet vrij spreken mag.

Spanje is een „konstitutioneel“ land, zoo goed als Holland. Het gaat er „Spaansch“ toe. In *De Tribune* zijn herhaalde malen de economische en historische gronden daarvan uiteengezet. Ook daar mocht Ferrer denken en schrijven wat hij wilde. Maar er naar handelen. Ho maar! In een revolutionaire tijd werd hij om zijn spreken en doen gefusilleerd. Wil men in rustige tijden reeds het proletariaat van Holland een klein stropje om de hals doen, dat zijn vrije aktie tegen het liberalisme belemmert, dan moet men met de frase over vrijheid aankomen, die in dit adres staat! Dit mocht het proletariaat niet onderteekenen!

Op deze valstrik in het Adres van Rouwbeklag te wijzen was de bedoeling van de eene persoon die zich op de vergadering in het Concertgebouw voor discussie over het adres opgaf. Maar de Voorzitter, na ruggespraak met de sprekers, wist op stille wijze dit „debat“ tegen te gaan, tot groote verwondering van vele aanwezigen. Men kan zeggen, om nogmaals eenige woorden van Van der Goes in dit verband te gebruiken: „Gelijk Ferrer zelf in der haast is van kant gemaakt te Barcelona, heeft de Tweede Kamer in Den Haag zijn door de S. D. A. P. opgevatte zaak in allerijl afgedaan, haar zonder onderzoek willen smoren“, maar zoo ook heeft de S. D. A. P. te Amsterdam voor de zooveelste maal de vrije meeningsuiting in het publiek gesmoord.

Zoo arbeidt de S. D. A. P., op deze wijze voort-holland, niet voor proletarische bewustmaking in de politiek, maar voor de „vrijzinnigheid“. Wilt ge geen »vrijzinnige«, maar proletarische politiek, altijd en overal, arbeiders, wendt u dan tot de Sociaal-demokratische Partij, de S. D. P. WP.

De arbeidslast.

Een mijner vrienden, een meubelmaker, moest kort geleden eenig werk verrichten ten huize van een dominee, aan een kast, door dankbare catechisanten hun herder vereerd.

't Was een van de soort, die de rauwste bijbelsprookjes als reine waarheid aan de goedgelovige kudde voorlegt, dus ook van de soort, die als trouwste dienaren van het kapitalisme de lijdzaamheid en meest slaafsche tevredenheid prediken aan de verdrukten en uitgezogenen van deze kapitalistische samenleving, met belofte van belooning hiernamaals.

Bij 't aanschouwen van het waarlijk fraaie meubelstuk, sprak onze dominee met eenige geestdrift: „Mijn waarde vriend, wat hebt gij toch een kostelijk ambacht.” Of dominee bedoelde, dat het ambacht zoo mooi was voor hem zelf en zijngelijken, daar 't hun zulke smaakvolle meubelen verschafte, of wel dat het voor mijn vriend zulk een genot moest zijn dat ambacht te beoefenen, weet ik niet. Ik vermoed wel, het laatste, want immers, een rechtgeaard dominee vergeet nooit zijn roeping: tevredenheid en liefde tot het bestaande te zaaien in de harten van zijn medemenschen, vooral van hen, die daaraan uitteraard nog al eens behoefte hebben.

Mijn vriend vatte 't gezegde tenminste zoo op. Zijn antwoord viel den geestdriftigen bewonderaar van 't meubelmakersbedrijf zeker niet mee. Het luidde ongeveer als volgt:

't Mag wel zoo zijn. Maar neem me niet kwalijk, ik voel er niet veel van. We maken prachtige, smaakvolle meubelen, dat is waar. Maar niet voor ons zelf of onze klassegenooten, dominee! Kom maar eens bij me thuis kijken. Of — 't zal niet noodig zijn, ge hebt zeker wel huisbezoek gedaan in de arbeidersbuurten. We maken prachtige smaakvolle meubelen voor onze patroons, die ze met flinke winst verkoopen aan u en de leden uwer klasse. Wij werken, om hun winst zoo groot mogelijk te maken. Gij hebt meermalen de prachtige producten van onzen arbeid bewonderd achter de blinkende spiegelruit van hunne rijkvoorziene, mooie magazijnen.

Wij de makers, verrichten ons werk in stoffige werkplaatsen, *achter matglazen*, opdat we geen tijd zullen verliezen met eens uit te kijken; steeds bespied door den patroon en zijn opzichters, of we ook een minuut door willen brengen zonder te werken voor zijn winst. Aangedreven door nog hatelijker middelen, stukwerk, 't uitspelen van den een tegen den ander, die niet zoo vlug en dus goedkoop (voor den patroon) werkt. Uitgezogen en uitgeperst op die en andere manieren, voor een loon van nog geen 20 ct. in 't uur, bij een dagtaak, moordend lang in de drukke (voor den patroon dus zeer voordeelige) tijd, korter in den wintertijd, zonder dat 't uurloon stijgt zoodat we honger en koude nauwelijks buiten de deur kunnen houden.

De schoonste producten van onzen arbeid in de huizen der rijken, de goedkoope prullen in eigen woning; de winsten in de zakken van de patroons, bekrompenheid en armoede ons deel; ons leven, dat van slaven, slechts gebruikt als machines om winst en rijkdom voor anderen te verzamelen.

Wat denkt gij dominee, dat wij onzen arbeid kunnen liefhebben? De arbeid is ons een last. We haten dien arbeid *soo*, dat de Zondag ons bedorven wordt door 't vooruitzicht den volgende dag ons slavenleven weer te moeten beginnen.

Wij hunkeren naar het socialisme, dat ons verlossen zal uit armoede en slaafschap, door aan 't ondernemersdom en de gansche bezittende klasse de macht te ontnemen, ons arbeiders te laten werken in *hun* dienst als werkbeesten, enkel en alleen om hen, de leden van die bezittende klasse, een ruim, rijk, weelderig leven te verschaffen, gestolen van onze welvaart en ons geluk, ons latende een leven vol zorgen, ellende en vernedering.

Dan, als wij werken zullen, allen zonder uitzondering, niet voor enkelen, maar om allen zonder uitzondering te verschaffen een ruim, onbezorgd bestaan, die eerste voorwaarde voor geluk; *dan*, wanneer we verlost zullen zijn van alle slaafsche dwang, dan zal de arbeid een bekoring terug erlangen, die hij nu niet hebben kan.

Thans is de arbeid voor ons een last en een vloek. De dominee had met stijgende tegenzin geluisterd. Hij sprak maar niet meer van tevredenheid en belooning hiernamaals.

Deze man was verloren — voor zijn preeken en voor het kapitalisme.

Maar voor het Socialisme gewonnen.

Een gewikt lezer, die iets weet van de verhoudingen in onze kapitalistische maatschappij, zal zeker zeggen: Neen waarde schrijver, uw verhaal kan niet historisch zijn. In de eerste plaats had een dominee van 't soort, door u genoemd, de toespraak van uwen vriend den meubelmaker veel te lang gevonden. Hij zou hem al spoedig tot voortmaken aangespoord hebben, overwegende dat de tijd voor zulke lange gesprekken den patroon en diens winst ontstolen werden. In de tweede plaats zou de onbewimpelde taal hem, den onderdanigheidsprediker voor de arbeiders, als brutale, opstandige taal hebben getroffen en hij zou er spoedig een einde aan gemaakt hebben.

De gewikte lezer heeft gelijk. Ik heb werkelijk de vrijheid genomen, omdat het mij nuttig scheen, het noodzakelijk korte woord van mijn vriend, den meubelmaker, wat uit te breiden, hopen dat zijn medearbeiders er eenige leering uit trekken konden. St.

„Slechte Sociaal-Demokraten.”

III.

Welke slechte gevolgen de verkiezingstaktiek die de liberale tegenstanders van het Algemeen Kiesrecht in de Kamer heeft gebracht, voor de arbeidersklasse heeft, — welke goede de taktiek der S. D. P. zoodra wij sterker zijn, zal hebben, dit kan de lezer het best zien door zich voor te stellen welke de groepen zijn waarin de Nederlandsche arbeidersklasse verdeeld is, en bij zich zelf na te gaan welk een uitwerking de taktiek der oude en der nieuwe sociaaldemokratische partij op die groepen op den duur moet hebben.

De Nederlandsche arbeidersbevolking valt in vijf hoofdgroepen uiteen. Ten eerste de politiek-onverschilligen, ten tweede de geloovigen, ten derde de liberalen en vrijzinnigen, verder de anarchisten, eindelijk de sociaaldemokraten.

Welke uitwerking zal de taktiek om de liberalen te stemmen en hen niet *tef* voor het Algemeen Kiesrecht te bestrijden, op de eerste groep, de onverschilligen hebben? zal het hen wakker maken of hen in slaap laten? Deze vraag hangt samen met de andere: hoe komen onverschilligen in het algemeen tot de sociaal-demokratie?

De geschiedenis leert dat de groote massa tot een onafhankelijken politieken strijd tegen de geheele kapitalistische klasse, zooals de sociaaldemokratie in haar program zegt dat hij noodig is, komt, in de allereerste plaats door het *doel* van de sociaaldemokratie, d.w.z. door *het zien van het ideaal*, de socialistische maatschappij.

De Deutsche sociaaldemokratie is ontstaan, gegroeid en krachtig geworden door dat van het begin af de propaganda daarvoor voorop stond. Lassalle was de leerling van Marx. De strijd voor het algemeen kiesrecht, waarvoor hij de arbeiders opriep, was de strijd voor de socialistische maatschappij.

Het Fransche proletariaat is tot politieke zelfstandigheid gekomen door Jules Guesde's propaganda. Guesde, was de Marxist, die de overwinning van de staatsmacht der bourgeoisie door de onafhankelijke politieke actie van het proletariaat als het middel bij uitnemendheid propageerde voor de stichting der socialistische maatschappij.

Zoo is het ook in Holland geweest. De opkomst der Nederlandsche sociaaldemokratie is te danken aan hen die in de eerste plaats het *doel* bekend maakten. En zoo is het overal, in alle landen geweest.

Het schijnt misschien vreemd, in deze tijden, nu de kleine voordeelen, de kleine strijd van de vakvereeniging, de coöperatie en de wetgeving zóó op den voorgrond zijn gekomen, dat men zelfs een burgerlijke partij steunt, niet omdat zij iets goeds heeft, maar omdat zij het kleinste kwaad is, — het schijnt misschien vreemd dat de onverschilligen eerder door het groote doel der sociaaldemokratie dan door de kleine verbeteringen worden wakker gemaakt en aangevuurd. Men zou zeggen, een suffert wordt toch eerder wakker als men hem een kleine verbetering voor morgen belooft, dan als hij een groot doel moet zien, dat hij in zijn leven misschien niet anders zal kennen dan als ideaal.

En toch is het niets verwonderlijk, dat hij door het einddoel veel meer wordt aangegrepen dan door die kleine verbeteringen.

De kleine verbeteringen toch door de wetgeving en de vakactie hebben een eigenaardigheid, die hun veel van hun wervende kracht kan doen verliezen: Zij komen zoo vreeselijk langzaam, en gewoonlijk maar voor een deel van het proletariaat, en zij worden zoo dikwijls door andere werkingen van het kapitalisme veel verzwakt. Zoo worden de hoogere loonen etc. dikwijls door het stijgen van de levenskosten zeer sterk in betekenis verkleind, dikwijls vernietigd. Zoo wordt de kortere arbeidsdag door hooge intensiteit van den arbeid weer voor den kapitalist «goed», voor den arbeider minder gemaakt.

Maar het voornaamste euvel van de kleine hervormingen is: zij komen zoo oneindig langzaam. Voor een groote massa proletariërs komen zij of nooit of eens een heel klein beetje in de 50 of meer jaren.

Dat merken de onverschilligen al heel gauw, en, als zij het gemerkt hebben, zakken zij in hun onverschilligheid terug.

Dat is anders met het einddoel.

Wat, zal een revisionist zeggen? Anders met het einddoel? En dat komt misschien bij ons leven niet!

Dat is zoo, maar toch heeft het einddoel een eigenaardigheid die maakt, dat het de onverschilligen, als zij namelijk de juiste propaganda, als van een Lassalle, een Bebel, een Guesde, een Vliengen

in zijn goeden tijd, hooren, oproept uit hun doodschen slaap.

Die eigenaardigheid is: het einddoel nadert zoo razend snel, door de economische ontwikkeling der maatschappij. En de principieele Marxistische propaganda, die van zelf aan de arbeiders voortdurend leert, dat de socialistische maatschappij door de ontwikkeling der economische verhoudingen en der productiekrachten komt, kan nooit anders doen dan deze snelheid van ontwikkeling der productiekrachten, der economische verhoudingen, en dus van de nadering van het socialisme aan de arbeiders voorhouden.

Dit is wat de kleine hervormingen en verbeteringen van ons groote einddoel onderscheidt: De eersten (waarvoor natuurlijk toch gestreden moet worden) komen uiterst langzaam, en, naar mate de klassstellingen scherper worden, zelfs al langzamer en langzamer. Het laatste, ons ideaal, nadert even snel als de groote komeet, dien wij binnenkort allen zien zullen, nu bezig is naar de aarde te vliegen. Ja, omdat de economische ontwikkeling, door de steeds versnelde opstapeling van kapitaal, steeds sneller gaat, daarom neemt de snelheid van de nadering der socialistische maatschappij ook voortdurend toe.

Dat is de geheime reden waarom de onverschilligen, ik bedoel de arbeiders, de proletariërs, op den duur meer waarlijk wakker worden door de bazuin van het Marxisme dan door het lokfluitje van het Revisionisme.

Gaat nu de taktiek van het steunen der liberalen al maar verder, dan verdwijnt de strijd tegen de geheele bourgeoisie, d. w. z. voor de socialistische maatschappij meer en meer, en wordt deze door den strijd voor de hervormingen, die nu niet, of zoo goed als niet komen, verdrongen.

En als gevolg daarvan verslapt de propaganda van het socialisme en de onverschilligen worden niet tot socialisten gemaakt. Men hoort in de propaganda over het socialisme weinig of niets meer, het zijn nog maar een paar propagandisten, een Roland Holst of een van der Góes, die dáárop aandringen, de groote massa der partij gaat praktisch den anderen weg, den weg naar de onverschilligheid zelve op.

De geloovige arbeiders komen zeker niet in den soc. dem. strijd als de soc. dem. de liberale tegenstanders van het algemeen kiesrecht steunen. Want niets zal hen overtuigen dat de sociaal-demokratie de geheele bourgeoisie bestrijdt, als deze zelf de bondgenoot is geworden van de eene helft van haar. Als de sociaal-demokratie, zooals zij nu doet, de liberale tegenstanders van het A. K. in de Kamer brengt, dan beschouwt de geloovige arbeider de soc. demokratie als een deel van een linksch blok, als een stuk van de antithese, en hij gelooft van het beginsel der sociaal-demokratie, De Arbeiders tegen de Kapitalisten, niets.

En waarom zouden de liberale arbeiders tot de sociaal-demokratie komen, als zij zien, dat deze zelf de tegenstanders van het eenige middel waarmee de arbeiders nu politiek verder kunnen komen, het A.K., in de Kamer brengt?

En waarom zouden de Anarchisten ophouden de sociaal-demokratie een partij te noemen die het alleen om de zetels, niet om de ontwikkeling en de wezenlijke macht der arbeiders te doen is, als zij zien, dat zij de personen die nu de machtsuitbreiding van het proletariaat volkomen tegenhouden, zelf aan zetels helpt? Welke andere reden kan dit hebben, zullen zij terecht zeggen, dan dat de sociaal-demokratie van de liberalen wederzijdschen steun, d.w.z. een paar kamerzetels ontvangen wil? Dáádoor alleen wordt de macht van het proletariaat niet sterker, en het is dus duidelijk dat het de sociaal-demokratie alleen om het parlement te doen is.

De sociaal-demokraten daarentegen die aan die taktiek meedoen, komen door het volgen van haar hoe langer zoo dieper in het moeras. Want iedere nieuwe wederzijdsche steun van liberaal en soc. demokraat, versterkt den band over en weer, en steeds moeilijker is het er uit te komen.

Daarom is de taktiek der nieuwe partij, der... »slechte sociaal-demokraten« de eenige goede. Werd zij algemeen gevolgd, dan zouden de sociaal-demokraten niet in een moeras van burgerlijke politiek komen, maar er zou een vurige aktie voor het A.K. ontstaan. Aan de Anarchisten zou hun voornaamste argument uit de handen worden geslagen, en velen van hen zouden worden meegeslept en treden in onze rijen. De liberale arbeiders zouden elke reden om bij de liberalen te blijven verliezen. De geloovigen zouden zien, dat de antithese een leugen is, en hun ooren zouden opengaan voor onze woorden, als zij zagen dat een klerikaal voor ons niet erger is dan een liberaal waar wij strijden voor onze machts-

uitbreiding en voor de socialistische maatschappij. De onverschilligen zouden ten slotte wakker worden omdat zij aldoor het doel, het socialisme en zijn snelle komst zouden zien.

Werd zóó de propaganda gevoerd door alle sociaal-demokraten, klonk avond aan avond in alle vergaderingen dat woord, dat het socialisme door de snelheid van de ontwikkeling der produktiekrachten ijlings nadert, en dat wij dus, om met die ontwikkeling gelijken politieken tred te houden, moeten strijden voor zijn komst, d.w.z. hier in Holland nu voor het Algemeen Kiesrecht tegen de geheele bourgeoisie — dan, men zou het zien, dan ging de sociaal-democratie in Nederland eindelijk snel vooruit, en wij zouden eindelijk die plaats in de Internationale innemen, die aan onze arbeiders toekomt.

Dat is voorloopig nog een droom, de meerderheid der sociaal-democratie is revisionistisch en gaat den anderen weg, die juist naar de versuffing, de onwetendheid en de onverschilligheid voert. Wij, slechte sociaal-demokraten, weten intusschen wat ons te doen staat.

H. G.

Kosteloos Onderwijs.

Door de afd. Hilversum der S. D. A. P. is aan den Raad verzocht een evenredige schoolgeldheffing in te voeren.

De verdediger daarvan zal zijn ... v. d. Goes, pas kort geleden gekozen.

Zoo zal de blijde inkomst in den Hilversumschen raad van v. d. Goes ingewijd worden met 't laten vallen van den eisch kosteloos onderwijs.

De verdediging van dien eisch kan te meer kostelijk zijn, als men weet, dat de conclusie van v. d. Goes' intreerede in dien raad was, dat alles gevonden moest worden uit directe, progressieve belasting.

De beste manier, waarop v. d. G. den eisch van evenredige schoolgeldheffing kan verdedigen is ... te vergeten te verschijnen.

C.

Brieven uit België.

Het heeft gespannen.

Ja, het heeft gespannen op de vergaderingen van de Algemeene Raad (het Partijbestuur) van de Belgische Partij. De kwesties die behandeld werden waren, onder welk verkiezingsprogram men ten strijde zou trekken, het al of niet samengaan der democraten en papenvreters, pardon antiklerikalen.

Tevens trachtte gezelschap de Brouckere een bespreking uit te lokken over wat de socialisten zullen doen, indien de klerikalen mochten vallen. Want zegt hij, wij moeten het kiezerskorps juist iglichten wat zij van ons hebben te wachten. Wij mogen hier geen verkeerde denkbeelden over ons geven. Huysmans ving de bespreking over de kiesstrijd aan, en stelt volgend program voor:

a) De militaire kwestie, b) de werkliedenpensioenen, c) de werkongevallen, d) werkerswoningen, e) bespreking van arbeidsduur en van minimumloon.

Trochet, député, (afgevaardigde), vreest zeer ten rechte, dat een zoo nauw afgeteekend kiesplatform onzen strijd tegen de sociale misbruiken in het algemeen zal beperken. Hij vreest vooral dat wij op den duur veel op de radicalen zullen gelijken. De Brouckere zegt: Wij zouden meer onze algemeene houding bepalen. Zullen wij mede helpen aan eene weldadige burgerregering? Bertrand, député, een der liefhebbers om in een burgerministerie plaats te nemen, tracht de kwestie op de baan te schuiven, door te zeggen alsdat daar een congres moet over beslissen. Waarop de Brouckere antwoordt: „Het is beslist door een Internationaal Congres. Wij moeten ons onderwerpen. De besluiten van het Congres van Amsterdam zijn stellig.”

Huysmans liet ons eens zien tot wat die „juiste Belgische taktiek,” zooals gezelschap Boogaarts zegt, ons heeft geleid. Woordelijk zeide hij: „Wij moeten den strijdgeest wakker schudden. De coöperatieven worden handelsondernemingen en de syndicaten (vakvereniging) voeren den klassenstrijd niet genoeg. Wij moeten meer centraliseeren en ronduit zeggen wat wij willen op elk gebied.” Welk een enorme beschuldiging sprak Huysmans hier uit, en er was geen die het tegendeel dorst beweren. Wel hield Bertrand een predicatie alsdat het ons zooveel voordeelen heeft opgebracht, het samengaan met de liberalen, en dat wij de ministerkwestie maar moesten laten rusten tot na de kiezing, enz. De Brouckere stelt de volgende dagorde voor: „Het P. B. bestatigt dat de partijtengevolge zijner beginselverklaring en der besluiten van de Internationale Congressen, inzonderheid dat van Amsterdam, over de politieke actie, niet kan deelnemen aan een burgerregering, noch haar zijn stelselmatige steun verleen, en dat zijn afgevaardigden namelijk, welk ook het ministerie weze dat aan het bewind is, de budgetten niet mogen stemmen.” Spreker wil weten of de partij de blokpolitiek of de klassenpolitiek zal volgen.

De politiek van het blok heeft vele nadeelen, wij verliezen ons recht op kritiek, en Socialisme is het recht de burgerregeringen te kritiseeren en af te breken. Ge-

zel Anseele, ook een der ministerianen;*) maakt daarop de volgende opmerking, welke getuigt dat door het revisionistisch denken al het socialistisch bewustzijn weggaat. Hij zegde namelijk: „Socialisme is goede werkerswetten maken.” Waarop de Brouckere zeer terecht antwoordde: „Wij hebben een dubbele rol te vervullen; aan de Regeering werkerswetten te ontrukken, maar ook de heele maatschappij om te keeren. Het proletariaat slaapt in België, wij moeten het wakker schudden.

De werkliedenpartij heeft veel gedaan, honderd volkshuizen uit den grond doen oprijen, veel organisaties tot stand gebracht. Maar nu veranderen wij.

De coöperatieven hebben zich uitgebreid en overal zijn er opgerezen, maar sedert jaren komen er geen geestdriftige meer bij, enkel personen door belang angelokt. Er zijn coöperateurs, die tegen onze politiek zijn en onze bladen niet willen lezen. Zijn ook onze ziekenbeurzen en mutualiteiten niet verwaterd? En onze vakbeweging, is zij niet ook het slachtoffer dezer richting? Zijn sommige „Socialisten” er zelfs niet tegen?

Waar zijn wij thans? Wij zijn het nijverigste land van Europa en wij zijn het land der laagste loonen. Het land der werkliedenonderdrukking. Mogen wij fier zijn over de werkerswetten aan de klerikale regeering ontrukkt? Hebben wij nu meer kracht tegenover de verzwakte klerikalen, dan voor 20 jaar, toen zij nog in hun volle kracht waren? Neen. Waarom stellen wij nu vertrouwen in de liberale partij? Maar willen wij de liberalen dan ondersteunen als regeering? Hunne meerderheid zal gering zijn.

Anseele. Moeten wij de klerikalen dan aan de regeering laten?

De Brouckere. Ik wil onze praktijk in overeenstemming brengen met onze theorie. Ik wil het gevaar aantoonen der blokpolitiek. Herinnert u, het lot der Christendemocraten. Gezel de Brouckere geeft verder aan tot wat wij de liberale partij moeten drijven. „Wij moeten de verschillende ministeries doen vallen, en gij zult zien, dan zullen liberalen en klerikalen te zamen een ministerie vormen. Dan zullen de arbeiders de oogen opengaan, en kunnen de klerikalen ons de godsdienst niet meer tusschen de beenen werpen.”

Zij die nog niet klaar in het revisionistisch spel hebben gezien, kunnen thans uit de redevoering van de revisionist Anseele leeren, waarheen zij ons willen brengen: Anseele zegde dan: „Wij allen willen hervormingen. Maar de Brouckere en zijn vrienden willen het anders dan wij. Hij wil dat wij in 1910, zouden optreden en zeggen: Wij zullen de burgerpartijen alleen laten spartelen, geen enkel ministerie steunen, en aldus een regeeringswarboel scheppen, om tot vorming van een centrumspartij te stuw, waar tegen wij ons dan zuiver zullen stellen. Wij daarentegen (de revisionisten) willen tot de kiezers gaan met de volgende verklaring: er zal geen liberaal ministerie mogelijk zijn, na de omverwerping der klerikalen, of het zal rekening moeten houden, met de socialistische minderheid. Wij zullen dan ons best doen om zulke regeering mogelijk te maken.” Verder zegt Anseele: „Wat zullen wij in de kamer doen indien de regeering wordt omgeworpen? De budgetten niet stemmen en stuw naar de samentrekking der centers, der kapitalistische macht?”

De Brouckere is zeer duidelijk. Hij zegt: „Liever de regeeringswarboel en een centergroepeering, dan de budgetten stemmen.”

Wij daarentegen, meenen dat de partij moet zeggen: Wij (Anseele, de revisionisten) zullen al doen wat mogelijk is om de klerikalen te jagen, om een centerregering te beletten, en om een liberaal ministerie mogelijk te maken.

Wij willen met de liberalen op gelijken voet staan en even machtig met hen bespreken wat er te hervormen valt. O, men zal ons uitschelden voor verraders, doch dit zal enkel wat misgenoegden ontroeren.”

Camiel Huysmans. „Gij wilt blok maken. Wij niet. Wij willen vrij en onafhankelijk blijven. Gij wilt hervormingen afbedelen. Wij willen geen volk van bedelaars. De vakverenigingen willen van de moderne concentratie (centralisatie) niet weten, de samenwerkingen (coöperaties) zijn lokalist. Zij deden te weinig voor Zweden. Wij zijn niet anti-ministers-gezind, wij willen alle ministeriën ineens.”

De volgende week Woensdag wordt de bespreking voortgezet.

Wat de einduitslag van deze bespreking zal zijn is nog moeilijk te zeggen. Doch het is opmerkelijk hoe een taktiek gebruikt wordt van de zijde der minister-gezinden. Zoo hadden zij alle die wat revisionistisch dacht meegebracht om te applaudiseeren. „Vooruit” (het Vlaamsch orgaan der Belgische Partij) geeft net datgene weer wat voor de geloovige kudde goed is. De gansche redevoeringen der revisionisten worden weergegeven met toejuiching er achter. Over de marxisten 4 à 5 regels. Ondanks deze en andere taktiek zullen wij de arbeiders inlichten en hen doen inzien hoe waar de woorden, door Multatuli eens op het christendom gezegd, op toepassing kunnen gebracht worden op die ministerianen, n. l.: Socialisten wat hebt gij van het socialisme gemaakt!

A. D.

*) Anseele die voor de Kamer uit opportunisme het samengaan, in een ministerie zelfs, met de liberalen tegen de klerikalen predikt, zit in Gent uit hetzelfde opportunisme in een schepenkollege (wethouders-kollege) samen met de klerikalen tegen de liberalen!

R. T.

Uit het Buitenland.

Frankrijk. De Fransche Kamer is dezer dagen weer bijeengekomen. Het is de laatste zitting vóór de algemeene verkiezingen en reeds nu hebben de afgevaardigden niets anders in hun hoofd, dan de vraag, hoe de uitzichten voor hun verkiezing zijn in het volgende jaar. Ministerpresident Briand heeft in een klein plaatsje, zooals dat in Frankrijk de gewoonte is, voor de verzamelde boeren burgers en buitenlui, na een ontbijt, zooals men dat in Frankrijk in de provincie krijgt, zijn groote politieke rede gehouden, en is er in geslaagd een uur of zoo te kletsen, zonder iets te zeggen. Ja toch, iets, hij gaf aan de bisschoppen en de katholieken te verstaan, dat hij van zijn kant alleszins geneigd was, nu de kerk eenmaal onteigend is, haar de hand der verzoening toe te steken. M. a. w. de clericalen-vreter van een paar jaar geleden is nu van harte bereid weer goede maatjes te worden met de Kerk. Dit is trouwens in overeenstemming met 'sheeren Briand's werk als minister, toen hij van zijn kant alles heeft gedaan om de scheidingswet in een voor de Kerk zoo zacht mogelijk vorm door te voeren, waarin hij dan ook vrijwel geslaagd is en waarin hij nog beter geslaagd zou zijn, indien men te Rome, uit internationaal-propagandistische overwegingen, niet zoo koppig was geweest. Het spreekt vanzelf, dat de bisschoppen de hun toegestoken hand nu niet zullen aanvaarden, want zij hebben er belang bij strijd te voeren tegen de snoode Republiek, die hen heeft onteigend. Daardoor alleen maken zij propaganda en kloppen zij duiten. Maar de uiting van Briand is een aardig bewijs, hoe de Fransche machthebbers, radicalen enz., nu ze eenmaal de groote materiele voordeelen binnengesleept hebben, die de onteigening van de kerkelijke goederen velen hunner heeft gebracht, o zoo gaarne de geestelijkheid weer in dienst zouden nemen ter verdediging van de orde tegen oproerige arbeiders, ambtenaren enz. En het is zeer goed mogelijk, dat het binnen niet al te langen tijd ook daartoe nog weer eens komt. Want de anti-clericale frases der heeren zijn natuurlijk precies evenveel waard als hun socialistische frases.

En dan bevatte Briand's rede nog een paar dingen, zij 't ook negatieve. In de eerste plaats dit, dat hij het ontwerp-inkomstenbelasting van het ministerie-Clemenceau, een der gróóte hervormingen van dit ministerie, niet wenschte door te voeren. Ach, daar gaat al weer een van de verwachtingen van den goeden Jaurès, waarvoor deze zich zoo warm heeft gemaakt, de lucht in! Briand heeft prompt de bevelen van de groote financiers, zijn bazen, uitgevoerd. En in de tweede plaats ziet de heer Briand de noodzakelijkheid van een hervorming der verkiezingswijze niet in. „De kiezers moeten eerst op een hooger peil komen.” Die frase heeft hij nog uit zijn anarchistischen tijd overgehouden. En waarom zou de heer Briand ook verandering willen brengen in het stelsel, dat nu geldt, en waarbij de afgevaardigden feitelijk slechts de vertegenwoordigers zijn van hun district? d. w. z. van de plaatselijke belangetjes en kliekjes? Dat systeem biedt zooveel voordeelen, én voor de kiezers én voor de afgevaardigden. Weliswaar werkt het de corruptie in de hand, maakt het, dat de députés de dienaren zijn van groote kapitalisten of machtige klieken in het district, maar aan den anderen kant is het voor elke regeering een prachtig middel om de verkiezingen te beïnvloeden, ja te leiden. Zoo heeft dus een ieder er belang bij, regeering, afgevaardigden en kiezers. Waarom het dus afgeschafte? Briand denkt er niet aan, in de kaart der socialisten te spelen.

In die omstandigheden en, wanneer men in aanmerking neemt, dat het congres der radicale partij, pas gehouden, meer dan ooit de volledige desorganisatie van het radicalisme en het steeds meer overwegen van de reactionaire groepen in de partij heeft getoond, kan er natuurlijk van belangrijke resultaten dezer laatste zitting geen sprake meer zijn. Jaurès en andere reformisten hopen desondanks nog altijd, dat de Kamer ten minste de hand zal slaan aan de electorale hervorming.

Erger is, dat Briand's regeeringsaanvaarding opnieuw aan een aantal der meest rechtsche elementen in de Fransche partij gelegenheid heeft gegeven luide en uitdagend hun solidariteit met de regeering van den ex-partijgenoot te verkondigen, zonder dat men er aan denkt, dezen elementen eindelijk uit de Partij te verwijderen.

Na Briand heeft ook de andere machtige man in het ministerie-van-renegaten, de «bekwame» Millerand eveneens een rede gehouden voor zijn kiezers. En meneer Millerand liet zich op het stuk van de her-

vorming der verkiezingen veel positiever uit dan zijn collega. Hoogstwaarschijnlijk omdat deze windvaan ontdekt heeft, dat de wind onder een deel der radicale en vooral ook onder de rechtsche partijen op het oogenblik nog sterk waait in de richting van die hervorming, van de «lijsten-stemming». De rechtsche partijen, progressisten, royalisten enz. hebben namelijk evenveel belang bij de stemming als de socialistische partij.

Zoo schijnt het in de laatste dagen, na de redevoeringen in de Kamer, o. a. ook Deschanel, de kans voor een wederinvoering van de «lijsten-stemming» met proportionele vertegenwoordiging wel iets te zijn gestegen. Zonder zich aan te groote illusies omtrent de waarde van die stemming over te geven kan men toch zeggen, dat zij een democratische verbetering zou zijn, die ook aan den socialistischen strijd ten goede zou komen.

* * *

Duitschland. De eerste algemeene verkiezing voor de Saksische Tweede Kamer, onder het meervoudige kiesrecht heeft voor de sociaaldemocratie een groote overwinning gebracht.

Men zal zich herinneren, hoe dit nieuwe kiesrecht, waarbij de kiezers van 1 tot 4 stemmen hebben, dat dus eenigszins gelijk op het Belgische, tot stand is gekomen. De onvermoeide agitatie van de Saksische sociaaldemocratie had het in 1896 ingevoerde drieklassen-kiesrecht, waardoor het de sociaaldemocratie zoo goed als onmogelijk was in de Kamer door te dringen, onhoudbaar gemaakt. De conservatieven, die dank zij dit kiesrecht de heerschende partij waren geworden, niettegenstaande zij in het industriele Saksen niet bijzonder sterk zijn, kwamen toen na eendelooze discussies en vertragingen tot de aanneming van het meervoudige kiesrecht, hetgeen zij zoo inrichtten, dat de sociaaldemocratie in de gelegenheid zou zijn een stuk of wat afgevaardigden te krijgen, maar dat zij nooit meerderheid kon worden, aangezien de bezittende elementen en inzonderheid de landelijke bevolking door hun meervoudig stemrecht de arbeiders steeds zouden overstemmen. De berekening der conservatieven was dus, dat zij er in zouden slagen de agitatie voor het enkelvoudig en gelijke A. K. te verzwakken of te breken.

De nu gehouden verkiezingen hebben, evenals de tegelijkertijd in Baden gehouden verkiezingen voor den Landdag, opnieuw bewezen, dat de ontevredenheid over de stijging der belastingen in Duitschland ver over de grenzen van de arbeidersklasse heeft heengegrepen. Bij tienduizenden hebben ontevreden kleine burgers, ambtenaren enz. op de sociaaldemocratische kandidaten gestemd en de vloed der algemeene ontevredenheid heeft den kunstigen muur, het meervoudig stemrecht, op tal van plaatsen overstroomd. De sociaaldemocratie wint veel meer zetels bij eerste stemming reeds, dan zelfs de stoutste verwachtingen hadden gehoopt. De conservatieven daarentegen zijn in eens van hun machtspositie afgeslagen en boven hen komen de liberalen, de vertegenwoordigers van het industrie-kapitaal, als de machtigste partij in den Landdag van Saksen. Wat veel meer in overeenstemming is met de economische verhoudingen.

De hoop der conservatieven, dat dit stemrecht de agitatie vóór het gelijke kiesrecht zou doen ophouden is, in aanmerking genomen, de kracht en de taktiek der Saksische sociaaldemocratie, natuurlijk ook verijdeld. De sociaaldemocratie zal den Landdag in de eerste plaats gebruiken om nu ook daarbinnen den strijd vóór de invoering eener democratische vertegenwoordiging met evenveel kracht te voeren als zij dien tot nog toe buiten het Parlement heeft gevoerd. Maar zij zal dien laatste strijd daarom niet verwaarlozen, te meer niet, daar zij wel weet, dat het nu uitgebrachte stemmenlijst geen maatstaf is voor haar werkelijke kracht. De ontevredenheid der kleine burgers, der «filisters», die haar nu heeft gesteund, zal vervluchtigen, zooals zij in 1903 is vervluchtigd. Slechts de organisatie der arbeiders, de verbreiding der socialistische gedachte blijft en wordt steeds sterker. De groote overwinning der sociaaldemocratie in Saksen — en in Baden — is in de eerste plaats opnieuw een bewijs, dat de politieke spanning in Duitschland, tengevolge van de imperialistische toerusting, steeds sterker wordt. Zij is een nieuw bewijs voor de onhoudbaarheid der politieke verhoudingen in het Rijk, want de kiezers in Saksen en in Baden hebben gestemd over de Rijkspolitiek en over niets anders.

Maar zij is allerminst, zooals men er van revisionistische zijde wel weer van zal willen maken, een stap in de richting eener vreedzame ontwikkeling langs democratische banen. Integendeel. Elke groote electorale overwinning der sociaaldemocratie brengt wel schrik en verwarring in het kamp der bezittende klassen, maar tevens den vasten wil om met geweld de stijgende macht tegen te houden. En de Pruisische jonkers worden er des te dieper door overtuigd, dat zij aan het bolwerk van hun macht, den Pruisischen Landdag, met hand en tand zich vast moeten houden.

v. R.

Uit de Vakbeweging.

Vakvereniging en Werkloosheidsverzekering.

Mr. J. A. Levy is een liberale meneer, achttien-karaats. Hij haat het clericalisme met oud-testamentische haat, en hij veraschuwte het socialisme, zooals alleen een woord-

voerder van het twintigste-eeuwsche kapitalisme het veraschuwte kan. Toch schrijft de eminente jurist, de roemruchte staathuishoudkundige, de echt-liberale dogmaticus een prae-advies over het vraagstuk der werkloosheid voor de „Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek.” Wat op Mr. Levy, zooals trouwens op de geheele bourgeoisie, den meesten indruk schijnt te maken, is, dat die beroerde werkloosheid een gemeen stinkende vlek is op de overigens onverbetterlijke kapitalistische maatschappij. Ze brengt niet alleen misère, wat minder is, zolang de heeren hun geweten kunnen gerust stellen door wat aan „Armenzorg” te geven, — maar ze brengt zooveel onrust. Toch is er, meent de heer Levy, een macht, welke die onrust binnen behoorlijke grenzen kan houden. Dat is de moderne, de neutrale vak-vereeniging, dus van alle clericale en socialistische smetten vrij. Volgens de *Nieuwe Rott. Crt.* schreef Mr. Levy in zijn prae-advies: —

„Van het werkloosheids-vraagstuk vormt de vakvereniging het middelpunt. Zij is de hefboom, die de arbeidsmarkt tot evenwicht brengt...”

Rara hoe kan dat? Hoe kan de vakvereniging er voor zorgen dat de vraag naar arbeidskrachten niet geringer is dan het aanbod? — Maar dat bedoelt Mr. Levy niet. Met „evenwicht” bedoelt hij „rust”. Men oordeelt: —

„Van haar gaat de strijd uit, die niet op eeuwige durende beroering, maar na gezet onderzoek, op vaststelling van den loonstandaard is berekend. Zij moet, naar Engelschen trant, in tijden van seizoenlapse of van crisis, door middel van verzekering, *werktuig tot geruststelling worden.*”

Dan volgt nog iets over een landelijk georganiseerde arbeidsbeurs. Maar intusschen, Mr. Levy moet maar zeggen, hoe hij 't hebben wil. Als hij 't niet beneden zich acht, aanraking te zoeken met sommige leiders van de Nederlandsche vak-beweging, zal hij bemerken, dat er tusschen hen en hem wel eens een punt van aanraking bestaat. Er zijn er die voor hem soms weinig onder doen in afschuw van „eeuwig durende beroering”. Er zijn er, die even als hij, een hartelijke liefde voor „gezet onderzoek” hebben. In statistieken met veel cijfers, talloze groepeerings, schoon weinig noemenswaardige feiten brengend, zijn sommigen reeds bolleboozen. Een „element van geruststelling” zou menigeen gaarne zijn vakbond zien worden, te oordeelen naar de verklaring tegenover de patroons en hun pers, dat zij het zijn, die, door hun organisatie en haar invloed, vastheid en zekerheid brengen in menig bedrijf. Nog een beetje reformistische „matiging” en de moderne vakbeweging kan in Mr. Levy haar bewonderaar vinden. Wat dan de vak-beweging nog voor den klassenstrijd zou hebben te beteekenen, is een andere vraag, die wij hier maar niet zullen stellen, omdat Mr. Levy nog niet zó ver is. Daarin verschilt hij in elk geval van de reformisten, de revisionisten van de praktijk, dat hij zoo maar niet dadelijk gelooft aan wat hij graag wenscht. Hij wil wel, dat de vak-beweging rust brengt, maar hij gelooft niet, dat ze 't voorloopig doen zal,....

„... en wel om deze twee redenen: te dat de kerk, in haar verschillende schakeeringen, haar uiterste best doet, zich van de vakbeweging meester te maken; ze dat het optreden der sociaal-democratie aan de kerk het door deze gretig aangevaarde voorwendsel verschaft.”

Mr. Levy, zeiden we reeds, heeft ontzettend het land aan de kerk, omdat deze de geloovige arbeiders, door de vakvereniging, organiseert tot een anti-liberale macht; meer heeft nog hij het land aan de sociaal-democraten, die van elke arbeiders-organisatie een klasse-organisatie wenschen te maken, opdat zij medewerken, elk op zijn terrein, tot de verovering van de politieke macht. Het meest het land heeft hij klaarblijkelijk aan de sociaal-democraten, wat voor hen een vingerwijzing is, wat zij als hun taak in de vak-organisatie hebben op te vatten.

Mr. Levy leert het hun: zij moeten ijveren tegen de *versterking* der vak-beweging, die het gevolg is van overdreven „gezet onderzoek”, overdreven streven tot wering van „eeuwig durende beroering”, overdreven lust om te handelen „naar Engelschen trant”, overdreven jagen naar allerlei „verzekering”-stelsels, om daardoor te worden tot een „werktuig tot geruststelling” voor de bourgeoisie, en van *slaapdronkenheid* voor de arbeiders.

Tegen dit alles, waarvan zoo sterke symptomen zich voordoen in de Nederlandsche „moderne” vakbeweging, moeten zij ijveren.

Zij moeten tevens ijveren voor het versterken van het sociaal-democratisch inzicht bij de leden der vak-vereenigingen.

Wat in de praktijk hierop neer komt, dat zij onder hun georganiseerde vakgenooten abonné's voor de *Tribune* en leden voor de S. D. P. moeten werven. V... R.

Aan Partijgenoot H. W. J. S.

Vergun mij naar aanleiding van het slot uwer artikelen eenige vragen te doen.

Gij roept de Marxisten toe, bij elkaar te blijven. Dat is juist wat wij vóór en ná het Deventer Congres gewild hebben. Hebben wij niet eenige malen de Marxisten, die nog in de S. D. A. P. zijn, naar ons toegeroepen, en hun in naam van het Socialisme gezegd dat zij met ons moeten strijden tegen het revisionisme? Dat heeft echter niet mogen baten, totdat wij door de S. D. A. P. gedwongen verplicht waren, buiten hen (dat wil zeggen buiten V. d. Goes, Mevr. Holst) een nieuwe partij te stichten. En denkt gij nu waarde partijgenoot, dat V. d. G. het van zich zou kunnen verkrijgen, om met ons den strijd aan te binden tegen het revisionisme? Had hij dit werkelijk gewild, dan had hij dit wel laten blijken, doch het tegendeel is waar.

Waarde Partijgenoot, wanneer gij de niet uitgegeven Brochure van V. d. G. leest, zult gij bemerken, dat hij van het eene uiterste tot het andere is vervallen. En denkt gij nu werkelijk dat V. d. G., die mede het besluit heeft genomen om ons niet

tot de Internationale toe te laten, met ons wil strijden tegen het revisionisme? *) Kom! Kom! Deze dagen las ik een briefkaart die V. d. G. in Nov. 1908 aan een toenmalig partijgenoot gezonden had. Er staat letterlijk in: *Nu is het tijd van eendrachtig optreden tegen de rechtsche drijvers.* En wie traden op? Wij die de vrije meeningssuiting niet wilden prijs geven. Wij met onze ongeveer 500 Marxisten. En wat is nu gebeurd? V. d. G. heeft, hetgeen hij geschreven heeft, omgekeerd, hij gaat met *rechtsche drijvers* tegenover de Marxisten staan. Bovendien W. P. Gij zegt de Marxisten bij elkaar. Zij zijn nagenoeg bij elkaar, op een enkele na. Want zooveel marxisten in de S. D. A. P. zijn er niet, of gij moet de menschen bedoelen, die zich na het Deventer Congres als Marxisten ontpopt hebben. Mij en anderen waren die vroeger geheel onbekend. Of bedoelt gij de Marxisten als Loopuit, Mendels, De Levita, G. W. Sannes? O! ho! wacht een beetje Loopuit, die op de laatste Tribunevergadering verklaard heeft, met ons den strijd te zullen aanbinden, of Mendels die bij de stichtingvergadering in Plancius van de S. D. P. blij was zijn hart eens te kunnen uitstorten, hetgeen in de S. D. A. P. voor hem altijd onmogelijk was, zeide hij, (nu weer wel, wat blijft u?) of A. S. de Levita, die eerst de knopen van zijn jas moest nagaan, waar of hij zou gaan, S. D. P. of S. D. A. P., of G. W. Sannes, die in 1905 zoo'n „veulen” was, maar thans de herstemmingstaktiek der S. D. A. P. tegen Mevr. Holst verdedigde? Dat zijn ook Marxisten, maar een weinig van de koude grond, en met deze menschen, hoop ik, zult gij toch niet meenen iets te kunnen beginnen om het Socialisme hoog te houden.

Waarde partijgenoot, het was in de S. D. A. P. onmogelijk langer te blijven, of nog te gaan, zolang de besluiten te Deventer genomen niet metterdaad zijn opgeheven. Een partij die zich Socialistisch noemt en waar de vrije meeningssuiting niet waarborgd is, daarin kunnen geen Marxisten zijn. Neen, waarde partijgenoot, ik geloof, dat er voor het oogenblik voor ons niets anders overblijft dan te strijden in de S. D. P. tegen de kapitalisten van welke richting of kleur ook.

Daarom partijgenooten, overal waar wij komen, op fabrieken, ateliers, kantoren, enz. gewerkt met de *Tribune* en voor het Socialisme, dat is voor het Socialisme.

Met partijgroeten

D.

*) In de verg. van het P. B. der S. D. A. P. van 25 Oct. j.l. stelden twee leden (Van der Goes en Wibaut?) nu weer voor de beslissing van het Int. Bureau te doen uitstellen tot na het Congres van Kopenhagen in 1910. Daaruit ziet men hoe inderdaad de S. D. A. P.—Marxisten voortdurend zweken. Natuurlijk werd het voorstel door het revisionistisch P. B. verworpen. R. T.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Maandagavond hield de afd. in D'Geelvinck haar Zweden- en Ferrer-vergadering. De zaal was overvol en met een goed arbeiders-publiek bezet. Wijnkoop sprak over Zweden, en vooral Van Ravesteijn had met zijn rede over Spanje succes. We wonnen eenige abonnees op *De Tribune*. — Woensdagavond werd aan Wijnkoop op zijn vraag om discussie over het Adres van Rouwbeklag in de Concertgebouw-vergadering van de S. D. A. P. het woord tot uiteenzetting van zijn bezwaar tegen een passage uit dit adres door den Voorzitter Van der Waerden geweigerd!

Rotterdam. Onze Openbare en Cursus-vergaderingen zijn voorloopig vastgesteld als volgt: **openbare verg.** in Zaal II Vereenigingsgebouw: 11 Nov.: «Twee richtingen in de Soc. Dem., de tactiek der oude en der nieuwe Partij» (Gorter); 15 Dec: «De Begroting» (Wijnkoop). **Cursus-verg.:** 9, 23 Nov: «Fransche Revolutie» (Wijnkoop), 7, 21 Dec: «Ons Program» (v. Ravesteijn), 7 of 8 en 18 Januari '10 «Hist: Materialisme» (Gorter), 1 Febr: «Vrouwenarbeid» (Mevr: Mensing), 15 Febr. en 2 Maart «Internationale Verhoudingen» (v. Ravesteijn). Onze beide vorige cursus-vergaderingen 13/10 over «den Deutschen Partijdag» en 26/10 «Crisis en Vakbeweging» beiden met v. Ravesteijn, waren door een 30-tal personen bezocht. (het weer was die avonden zeer slecht).

Wij komen nog steeds colportage-krachten te kort!

Den Haag. Dingsdagavond 2 November spreken in een openbare vergadering in Tivoli S. de Wolff en L. de Visser over de a. s. Gemeenteraadsverkiezing in district II.

Leiden. De tweede avond van den cursus-Gorter was nog veel beter bezocht dan de eerste. Thans waren er tegen de 150 hoorders, waaronder ook een tiental leden der S. D. A. P. Nog nooit is hier een cursus zóo geslaagd.

In Januari spreekt S de Wolff drie avonden over: «De 80 jarige oorlog als klassenstrijd» en Joh. Visscher over: «Koloniale politiek»

Advertentiën

ONDERTROUWD:
BETSY H. C. VORRINK
EN
WIBO S. LANS.
Rotterdam, 28 October 1909.

HEDEN VERSCHEEN:
LA FONDATION DU PARTI SOCIAL-DÉMOCRATE DES PAYS-BAS :::

Adresse à l'Internationale éditée par la direction du S. D. P. . .
Prijs f 0.25, franco p. post f 0.27.

Verkrijgbaar bij
De Administratie, Wijtenbachstraat 13, Amsterdam.
Aan hetzelfde adres nog verkrijgbaar:

Die Gründung der Sozial-demokratische Partei Hollands. :::

Prijs f 0.25, franco p. post f 0.27.